

TEATRUL „A. DAVILA”
DIN PITEȘTI

CAFEAUA ACTRIȚEI

de Emil Poenaru

Data premierei : 27 mai 1976.
Regia : AL. TOCILESCU. Decoruri :
CONSTANTIN RUSSU.

Distribuția : DOINA ARNAUTU (Eleva) ; ION ROXIN (Inginerul) ;
HAMDI CERCHEZ (Bătrînul) ;
MARTA SAYCIUC (Femeia) ; ION
FOCȘA (Antrenorul) ; PETRE DINU-
LIU (Fotbalistul) ; JULIETA STRIM-
BEANU-WEIGEL (Bunica) ; PETRE
DUMITRESCU (Doctorul) ; DEM. NI-
CULESCU (Procurorul) ; ADRIAN VI-
ȘAN (Poetul).

Piesa lui Emil Poenaru, inspirată din practica judiciară, are calitatea dramei etice — răspunde mai multor comandamente educative. Nefiind, prin excelență, un profesionist al scrisului pentru scenă, dar posedînd virtutea plăsmuirii caracterelor, autorul se arată atras, mai ales, de literatura subiectului, dorind să împlinească, sub toate privințele, o lume vie, cu trăsături expresive (fapt înțeles remarcabil de tînărul regizor Al. Tocilescu). O adolescență, hrănindu-se, la modul patetic, cu înalte idealuri de viață, trăiește dubla dramă a înjosirii morale și fizice — descoperă adulterul mamei și este victima unui viol. Traumatismele nu răstoarnă convingerile etice ale fetei, dimpotrivă, îi înverșunează setea de a se realiza în plan idealic. I se atribuie astfel tinerii profunzimi de gândire care dau turnură lirică întregului spectacol, suava ei trecere printre oameni și interogațiile ei ingenue asupra rosturilor devenind purtătoare ale unui puternic mesaj, transmis poetic. Oamenii care animă cadrul ei de viață sînt distribuți în virtutea legii contrastului : un tată adoptiv cu vocația sacrificiului ; o bunică oarbă, cu privire luminind înțelesuri adînci ; cîțiva ticăloși în căutare disperată de justificări pentru conștiința vinovată. Protestul violent al finalului, emis în numele idealurilor umanismului revoluționar, este exprimat printr-o fericită soluție dramaturgică și regizorală, luată din arsenalul teatrului agitatoric. De fapt, în maniera acestui gen de teatru își gîndește Al. Tocilescu spectacolul, reușind să mobilizeze disponibilitățile multiple ale participării artistice. Cazul Elevei frustrate în dreptul ei de vie-

țuire senină este înfățișat în linia lui simplă, tragică, meru la o temperatură convingător-emoțională. Insușire primordială la regizorul Tocilescu : eliberarea de prisosuri stilistice. Ideea literară dobiudește, așa, suplețea comunicării directe, deplasează spre actor și nu spre înfîntate artificii ale scenei posibilitatea nuanțării depline.

Talentații actori piteșteni se constituie într-o distribuție omogenă, serioasă, preocupată de frazarea interioară a spectacolului, de prestigiul ansamblului, remarcat cu coeziunea lui de replică și de trăire colectivă. Ion Roxin ne îndreptățește din nou convingerea că jocul său inteligent este cu deosebire structurat pentru dramă. Bărbatul unei iubiri vinovate, cu viața risipită, căutîndu-și zadarnic un reazem tîrziu, a fost investit, în interpretarea sa, cu poezie tragică și lucidă. Excelentul actor de comedie, cu umorul atît de capricios, Hamdi Cerchez realizează, în rolul tatălui adoptiv, un rafinat profil de dramă. Actorul vibrează așa cum numai comicii de calitate o fac în roluri triste. Prin jocul profesionalizat al interpretului, obiditul și umilitul său personaj devine, indiscutabil, centrul emoțional al spectacolului. Protagonista (Eleva) are în eleva Doina Arnăutu datele fizice ale personajului și o anumită franchețe a rostirii, ea fiind, pur și simplu, „în rol”, prin vîrstă și printr-o corectă comunicare cu partenerii. Cuplul vinovaților a fost încredințat lui Ion Focșa și lui Petre Dinuliu. Actorul de compoziție Ion Focșa, cu știuta lui grijă pentru jocul cuvîntului, reu-

Ion Roxin (Inginerul), Marta Sayciuc (Femeia), Hamdi Cerchez (Bătrînul) și Dem. Niculescu (Procurorul)

șeste un crochiu de virtuozitate, jucînd cu o mare mobilitate deruta personajului. Atît de expresiv îi este jocul, într-o apariție de plan secund, încît, privindu-l, mi l-am evocat, sentimental, pe Ion Manu. Un bun interpret este și Petre Dinuliu, care atribuie personajului său comicul jalnic al situației; păcat că acest actor nu este distribuit pe măsura talentului său. Marta Savciuc, actriță cu temperament scenic apreciat, conferă mamei ingustimea sufletească a femeii ce-și clădește fărîma de fericire pe tristețea celorlalți. Julieta Strimbeanu reușește o performanță de compoziție în rolul Bunicii, apariția actriței colorînd, ca totdeauna, atmosfera cadrului. Petre Dumitrescu, Dem Niculescu, Adrian Vișan aduc în spectacol nota bună a integrării.

În decorul lui Constantin Russu, sever și propice deslășurării unui proces scenic, s-a desăvîrșit o reprezentație care, prin tensiunea ei înalt umană, își împlinește misiunea de educație artistică și civică, înscriindu-se în preocupările teatrului și piteștean de a aborda un repertoriu cît mai divers și de certă calitate.

Ionuț Niculescu

TEATRUL DE STAT DIN ORADEA

— secția maghiară

UN LEAGĂN PE CER

de Sütő Andras,

dramatizare de

Szabó József

An de an iau naștere, ba uneori chiar cuceresc și un răsănător succes, dramatizări de romane, și — datorită nemaiapomenirii creșteri a interesului pentru non-ficțiune, pentru literatura faptelor — dramele-document, dramele-reportaj și dramele-dispută. Secția maghiară a Teatrului din Oradea și regizorul Szabó József țin pasul cu acest fenomen mondial, transformînd în operă scenică un roman-jurnal, zămislit, la rîndul său, în zona dintre reportajul sociografic și eseu. Mai precis, inițiativa a luat naștere datorită succesului considerabil pe care l-a raportat jurnalul scriitoricesc al lui Sütő Andras (carte cunoscută și cititorilor români, sub titlul *Un leagăn pe cer*).

Traieticul romanului-jurnal spre scena orădeană a fost înlesnit și de reputația cucerită de autor în genul dramatic (spectacolele cu piesele de mare valoare *Floriile unui geambaș* și *O stea pe rug*), dar, ce-i drept, odată ajunsă la scenă, opera face față din plin cerințelor publicului de teatru (și datorită regizorului-adaptator). Trebuie să menționăm, pentru exactitatea faptelor, că, în prealabil, artiștii amatori de la Casa de Cultură din Arad jucaseră și ei, cu succes, *Un leagăn pe cer* (în adaptarea și regia lui Znorovszky Attila). Formula scrierii originale — jurnal — l-a determinat pe Szabó József să orînduiască cît se poate de firesc, într-un cadru epic, policromul material scriitoricesc al cărții lui Sütő, material în care latura veridică a reportajului sociografic — portretizarea unor oameni reali și trasarea unor destine reale — se împlinește prin tonul confesiunii, adoptat în prezentarea faptelor și a evenimentelor. În rolul scriitorului-narator, Czikiéi Lászlo transmite, cu înăndescența emoției proprii, confesiunea lui Sütő despre trecutul și prezentul pămîntului natal, evocarea personajelor aduse din filele jurnalului, țărani maghiari și români din Cămăraș. În spectacolul orădean, cele mai multe aplauze la scenă deschisă le-au cucerit tocmai aceste părți narrative străbătute de emoție lirică, episoade în care expunerea faptelor de ordin sociografic și istoric este propulsată și împlinită în acțiuni dramatice prin mici, dar repetate explozii. Trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat al Cămărașului — comună „din mijlocul regiunii deluroase a Transilvaniei, denumită Cimpie,

Data premierei : 25 aprilie 1975.

Regia : SZABÓ JÓZSEF. Scenografia : BIRÓ I. GEZA.

Distribuția : CZIKELI LÁSZLO (Scriitorul) ; F. BATHÓ IDA (Mama) ; SZABÓ LAJOS (Tatăl) ; HAJDU GEZA (Joska) ; CSEKE SÁNDOR (Gergely) ; MISKE LÁSZLO (Ferenc) ; BORSOS BARNA (Janos) ; VÁNDOR ANDRAS (Bunicul) ; ZALÁNYI GYULA (Preotul) ; BELENYI FERENC (Presbiterul) ; MOGYOROSSY ISTVAN (Cantorul) ; CSIKYI IBOLYA (Nagy Rozsi) ; KAKUTS ÁGNES (Mama lui Nagy Rozsi) ; GÁBOR KATALIN (Prima femeie) ; KAKASSY ÁGNES (A doua femeie) ; GÁBOR KATI (Fata cu copilul) ; CS. TOTHKOVÁCS ILONKA (Mătușa) ; ÖSS ENIKO (Tinăra femeie) ; FÜLDES LASZLO (Pop Gorică) ; TÓTH SÁNDOR (Președintele) ; WELLMANN GYÖRGY (Berci) ; CSOMA JUDIT (Chiriana) ; BALLA MIKLÓS (Fütyü, țiganul) ; VARGA TIBOR LÁSZLO (Un flăcău) ; VERESS ÁNGÉLA (Fetița) ; WEISS PISTIKE (Băiețușul).